

Til folkevalgtopplæringen 2023/2024 om Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar (LVK)

LVK er «...en av landets mest vellykkede interesse- og lobbyorganisasjoner»

Lars Thue – professor i økonomisk historie i boken «For Egen Kraft»

Hvem er LVK?

- Landssamanslutninga av Vasskraftkommunar - 160 kommuner som er **vertskap** for vannkraftutbygging - lvk.no
- LVK skal ivareta medlemskommunenes interesser i **alle spørsmål om kraftutbygging; kraftinntekter, naturmiljøet, arbeidsplasser mv.**
- **Partipolitisk nøytral, tar ikke stilling for eller mot utbygging**
- Arbeider for at vertskommunen skal komme best mulig ut økonomisk og miljømessig av en utbygging- i hele konsesjonsperioden

Johan Castberg, konsesjonslovene 1909

”Det vil sige, at der pludselig i vort land er dukket opp, er skabt værdier, som vi vel kan regne i hundrede av millioner kroner, der er pludselig dukket opp værdier som ikke eksisterede før, det er de store opfindelser på elektronikkens område, som har gjort, at vore vandfald, som ligger langt opp i landet med dårlige kommunikationer, kan flyttes ut til kysten eller hvorsomhelst, hvor de med fordel kan udnyttes ved hjælp av overføring. Det er en hel økonomisk revolution som er fremkaldt ved disse store opfindelser på elektronikkens område.”

Viktige politikk- og interesseområder

- Kommunene er **høringsinstans** i saker om kraftutbygging, kraftverkbeskatning, revisjoner, endringer i rammebetingelser mv.
- LVK utarbeider høringsuttalelser som **kommunene kan slutte seg til, eller bruke som grunnlag for egne uttalelser.**
- Kommunene kan **påvirke inntektsordningene.** Disse er under stadige angrep.
- LVK jobber for en **bedre kunnskap** om aktuelle saker, lovforslag, rettssaker, politiske prosesser og kommunenes påvirkningsmuligheter – både på lokalt og nasjonalt plan gjennom opplæring og bistand i enkeltsaker.

Hattfjelldal kommunes kraftinntekter 2022

Kommune	Eiendomsskatt kraftanlegg (7 promille)	Naturressurs- skatt**	Netto konsesjons- kraft mv.***	Konsesjons- avgift	Totalt for 2022
Hattfjelldal	kr 2 209 160	2 833 000	4 523 000	10 513 000	kr 20 078 160

KILDE: KOSTRA/SSB/skatteetaten/kontingentrapportering LVK

*) Ikke mottatt tall fra skatteetaten - eiendomsskatt kraftanlegg basert på kontingentrapportering (snitt 2019-2021)

***) Inntekter fra naturressursskatt inngår i inntektsutjevningssystemet

***) Inntekter fra "konsesjonskraft mv." omfatter også "annen kraft for videresalg"

Hemnes kommunes kraftinntekter 2022

Kommune	Eiendomsskatt kraftanlegg (7 promille)	Naturressurs- skatt**	Netto konsesjons- kraft mv.***	Konsesjons- avgift	Totalt for 2022
Hemnes	kr 48 371 144	34 016 000	11 218 000	11 728 000	kr 105 333 144

KILDE: KOSTRA/SSB/skatteetaten/kontingentrapportering LVK

*) Ikke mottatt tall fra skatteetaten - eiendomsskatt kraftanlegg basert på kontingentrapportering (snitt 2019-2021)

***) Inntekter fra naturressursskatt inngår i inntektsutjevningssystemet

****) Inntekter fra "konsesjonskraft mv." omfatter også "annen kraft for videresalg"

Rana kommunes kraftinntekter 2022

Kommune	Eiendomsskatt kraftanlegg (7 promille)	Naturressurs- skatt**	Netto konsesjons- kraft mv.***	Konsesjons- avgift	Totalt for 2022
Rana	kr 37 865 779	28 751 000	29 910 000	13 790 000	kr 110 316 779

KILDE: KOSTRA/SSB/skatteetaten/kontingentrapportering LVK

*) Ikke mottatt tall fra skatteetaten - eiendomsskatt kraftanlegg basert på kontingentrapportering (snitt 2019-2021)

***) Inntekter fra naturressursskatt inngår i inntektsutjevningssystemet

***) Inntekter fra "konsesjonskraft mv." omfatter også "annen kraft for videresalg"

Hva er konsesjonskraft og konsesjonsavgift?

KONSESJONSKRAFT

- Kommunen har krav på en andel av kraften som produseres i kommunen
- Mengden kraft beregnes av NVE, men kommunen får ikke mer en hva som trengs til den alminnelige forsyningen i kommunen
- Kommunen får ikke gratis, men må kun betale hva det koster konsesjonæren å produsere. I snitt (OED-pris) er prisen 12,31 øre/kWh
- Kommunene kan bruke kraften selv i egne bygg, eller selge kraften i kraftmarkedet. Kommunen kan ikke levere kraft til næringslivet i strid med reglene om offentlig støtte

KONSESJONSAVGIFT

- En årlig avgift til de berørte kommuner
- Avgiftssatsen indeksjusteres hvert femte år

Mer om de enkelte inntektene

EIENDOMSSKATT

- Ingen særordning for vannkraft
- En frivillig, kommunal skatteordning
- En objektskatt – skatt på kraftanlegg og overføringsnett er en særlig skatteskattekategori (eiendomsskatteloven § 3 c).
- Kraftanleggene er underlagt særskilte verdsettelsesregler (skatteloven § 18-5)

NATURRESSURSSKATT

- En særskatt på vannkraftproduksjon. Beregnes per kWh.
- Kraftselskapene kan trekke fra skatten krone for krone i selskapsskatten. Ingen likviditetsbelastning for selskapene.
- Gjennomsnittet av de 7 siste års kraftproduksjon
- Utgjør 1,1 øre/kWh til kommunen, og 0,2 øre/kWh til fylkeskommunen
- Inngår i statens inntektsutjevning.

Kraft – utfordringer for kommunene

- Nye utbygginger?
- Opprusting og utvidelse?
- Revisjon?
- Miljøødeleggelser?
- Rettssaker?
- Annet?

Hvem i administrasjonen arbeider med kraft?

EIENDOMSSKATT:

- her bør kommunen identifisere hvem som skal ha et særskilt ansvar for eiendomsskatt på vannkraftanlegg og kraftlinjer.

KONSESJONSKRAFT:

- Hvem i kommunen har ansvaret for kommunens konsesjonskraft? LVK og Kommunekraft (som er eid av LVK) bistår kommunene. For kommunene i Agder er det KIKS som forvalter konsesjonskraften.

KONSESJONSSØKNADER:

- Er det søknader i kommunen? Og har kommunen tatt kontakt med [LVK](#)?

Oppnevne kommunestyremedlemmer til LVK-saker?

- Kommunen bør oppnevne en eller flere politikere i formannskapet som har et særlig ansvar for LVK-saker.
- Dette vil bl.a. innebære et **deltageransvar** for å delta på LVKs landsmøte, regionmøte, seminarer mm.
- I tillegg vil det innebære et **oppfølgingsansvar** for kraftsaker.

Viktige politiske- og interesseområder

- Kommunene er **høringsinstans** i saker om kraftutbygging, endringer i rammebetingelser mv. Følg med på [LVK-nytt](#).
- Kommunene kan **påvirke inntektsordningene**.
- Kommunene har **medbestemmelsesrett** i utbyggingssaker.
- Kommunene har initiativretten til **miljøforbedringer** i utbygde vassdrag.
- Gjennom LVK påvirker kommunene det rettslige og politiske **rammeverket** for energisektoren.
- Gjennom LVK **utveksler** kommunene **kunnskap og erfaring** om utbyggingssaker, rettsaker, politiske prosesser og kommunenes påvirkningsmuligheter.
- LVK utarbeider høringsuttalelser som **kommunene kan slutte seg til eller bruke som grunnlag for egne uttalelser**.
- Kraftutbygger er gjenganger mens **kommunen er enganger**. Gjennom LVK får kommunen erfaringer som **gjenganger**.

Hvorfor har kommunene inntekter fra kraftutbygging?

- Vannkraft er klimavennlig, **ulempene er lokale**.
 - Enhver kraftutbygging medfører inngrep i naturmiljøet.
- Kommunene har krav på en **varig andel** av **verdiskapingen**.
 - Bevare en del av verdiskaping i distriktet som avgir sine naturressurser.
- Lange **tradisjoner** i Norge for at lokalsamfunnet skal sitte igjen med andel av verdiskaping.

Kort om lovverket

- En rekke lover er aktuelle på kraftområdet, blant annet disse:
 - Vannfallrettighetsloven fra 1917 (modernisert i 2017)
 - Vassdragsreguleringsloven fra 1917 (modernisert i 2017)
 - Forvaltningsloven fra 1967
 - Eiendomsskatteloven fra 1975
 - Energiloven fra 1990
 - Skatteloven fra 1999 – og skatteforvaltningsloven av 2016
 - Vannressursloven fra 2000
 - Plan- og bygningsloven fra 2008
 - Naturmangfoldloven fra 2009
 - Kommuneloven fra 2018
- I tillegg kommer direktiver mv, herunder EUs vanndirektiv.
- LVK har **oversikt** over og **kunnskap** om dette lovverket og bistår kommunene når det gjelder hvilke lover som kommer til anvendelse på de ulike sakene kommunene står i.

Aktuelle politiske utfordringer

- Kraftrettighetene er under **stadig press** fra politisk hold.
- Et aktuelt eksempel er vedtaket som opphevet **«verk og bruk»-skatten**. Kommunene har ikke fått kompensasjon som ble lovet.
- Forslaget om å avvikle konsesjonskraften og konsesjonsavgiftene, eiendomsskatt på kraftledninger og svekke grunnlaget for eiendomsskatt på kraftanleggene ble avverget.
- Et tredje eksempel er forslaget i inntektsystemutvalget om å dra inn 10 pst av kommunenes eiendomsskatteinntekter fra energianlegg. Forslaget skal behandles våren 2024.

Hva kan LVK hjelpe kommunen med?

- LVK bistår alle kommunene samlet i spørsmål om **regelverk, rettstvister mv.**
- LVK arbeider direkte mot **forvaltningsmyndigheter** som OED, NVE, FIN, og mot **politiske myndigheter** som regjering, Storting, politiske partier, ESA mv. for å ivareta kommunenes interesser i kreftrelaterte spørsmål.
- LVK driver **omfattende intern opplæring og kompetansebygging.**
- Sekretariatet kan **bistå kommuner i enkeltsaker, herunder også i rettssaker.**

Dereguleringen av kraftmarkedet - kampen om kraftskattene 1987-2000

Leif Dalen
reporter

LVKs faste arrangementer

- **Landsmøte** holdes hvert annet år. Neste landsmøte blir i august 2024
- **Regionmøter** holdes hvert annet år, det året det ikke er landsmøte
- Seminarer om **eiendomsskatt** og **konsesjonskraft** avholdes **i mai hvert år**
 - Et «must» for alle som ønsker å være oppdatert på disse ordningene
- Kvinner og Kraft arrangeres årlig i mars
 - For kvinnelige politikere og administrativt ansatte i LVKs medlemskommuner som vil lære mer om kraft, energi og miljø
- LVK-skolen
 - Energirettskolen
 - Kraftskatteskolen

Aktiviteter i LVK

- LVKs gjennomslagskraft bygger på **summen av medlemskommunenes engasjement**
- Aktive medlemskommuner krever løpende LVK- aktiviteter

Aktiviteter i LVK i 2023/2024

Følg med på LVKs hjemmesider for fortløpende informasjon om kommende aktiviteter:

- LVKs folkevalgtopplæring (webinar) – 29. november og 13. desember 2023
 - Det er også mulig å booke skreddersydde opplegg for kommunen
- LVK-skolen
 - Kraftskatteskolen 4.-6. desember 2023
 - Energirettskolen 11.-12. januar 2024
- Kvinner og Kraft – 11.-12. mars 2024
- Eiendomsskatteseminar – 23. mai 2024
- Konesjonskraftseminar – 24. mai 2024
- Landsmøtet på Røros – 29.-30. august 2024

Se [fullstendig aktivitetskalender på lvk.no](https://lvk.no)

Hvem kan kontaktes i LVK?

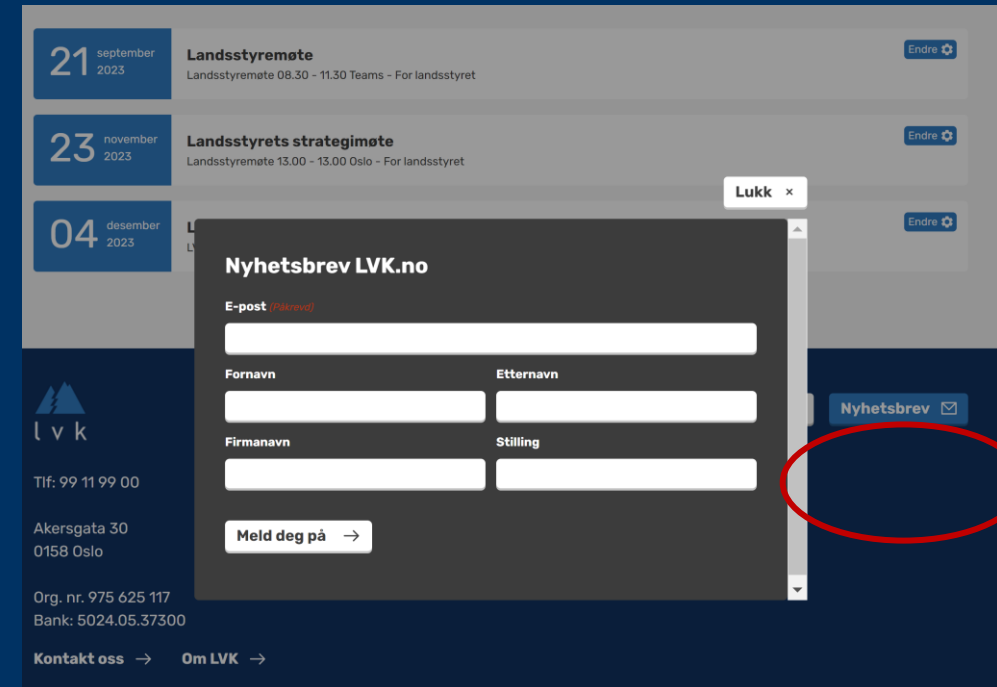
- Se lvk.no for hvem som er styremedlem i fylket.
- LVKs [hjemmesider](#)
- LVK er på [Facebook](#)
- LVK er også på Instragram

LVK-arbeidet er:

- Viktig for vår kommune
- En spennende del av norsk distrikts-, energi- og miljøpolitikk
- Ubyråkratisk og rett på sak
- Lærerikt
- Sosialt

Informasjon

- LVK-nytt – gå til lvk.no og meld deg på LVKs nyhetsbrev (se nederst til høyre på forsiden)
- **Opprett bruker og logg inn** på hjemmesiden lvk.no (se øverst til høyre - tilgang genereres automatisk til alle med en kommune e-postadresse)
- **Du får tilgang til medlemsinformasjon og fagsider om du er pålogget, ellers ikke**
- LVK-medlemsnytt – kun for medlemskommuner
- I tillegg har LVK en [grunnbok](#) om kraft
- Følg LVK på facebook – NB: Også egne grupper for LVK-ordførere (for alle politikere) og LVK-administrasjon (for rådmenn, kommunaldirektør, økonomisjef, eiendomsskattekontor mv)

The screenshot shows the LVK website interface. At the top, there are three event cards for September 21, November 23, and December 04, 2023. Below these is a dark blue footer area containing the LVK logo, contact information (TIF: 99 11 99 00, Akersgata 30, 0158 Oslo, Org. nr. 975 625 117, Bank: 5024.05.37300), and links for 'Kontakt oss' and 'Om LVK'. A modal window titled 'Nyhetsbrev LVK.no' is open, featuring a sign-up form with fields for 'E-post', 'Fornavn', 'Etternavn', 'Firmanavn', and 'Stilling', along with a 'Meld deg på' button. A red circle highlights a 'Nyhetsbrev' link with an envelope icon in the bottom right corner of the footer area.

NATURRESSURSKOMMUNENE (nrk)

- Naturressurskommunene er en paraplyorganisasjon for sammenslutninger av kommuner som har verdifulle naturressurser, og består i dag av organisasjonene:
- Landsamanslutninga av vasskraftkommunar. (LVK, 161 medlemskommuner)
- Utmarkskommunenes sammenslutning. (USS, 98 kommuner)
- Landsammenslutninga av norske vindkraftkommuner. (LNVK, 38 kommuner)
- Industrikommunene (28 kommuner)
- Nettverk for petroleumskommuner (NPK, 8 kommuner)
- Kommunekraft a/s. (126 kommuner)

- Tilsammen representerer NRK rundt 220 kommuner, som i all hovedsak er distriktskommuner.

NRK sitt formål:

- Organisasjonen har som formål å styrke det lokale selvstyret og den lokale råderetten i alle saker der lokalsamfunnets naturressurser tas i bruk og gir grunnlag for verdiskapning utenfor kommunen.
- Naturressurskommunene skal arbeide for å sikre vertskommunen en rettmessig andel av den naturbaserte verdiskapningen, forsvare kommunens planmyndighet og øke respekten for lokaldemokratiets evne til å balansere bruk og vern av naturen.

Hva jobber vi med i NRK?

- Høringssvar i saker av felles interesse.
 - Vi står sterkere sammen, og kostnadene går ned ved at vi deler på utgiftene.
- Vi får mer tid på høringer i stortinget, som for eksempel i forbindelse med statsbudsjettet.
 - Vi koordinerer og samarbeider i høringene, og får utnyttet tiden bedre.
- Strategiske vurderinger i fellessaker.
- Arendalsuka.
 - Vi samarbeider rundt ulike opplegg, debatter, deltakelse på andres arrangement.